

Läroplanskoppling
finns på sista sidan

Lärarhandledning

Amazon – bakom kulisserna

Längd: 25 min

Ålder: 13 år (H+G)

Ämne: Samhällskunskap,
samhällskunskap 1a1

Språk: Engelska

Produktionsland:
Storbritannien, 2020

Svensk distribution:
Cinebox, 2020

Ansvarig utgivare:
Ann Nordström

Filmnr: EDU0258

Nyckelord

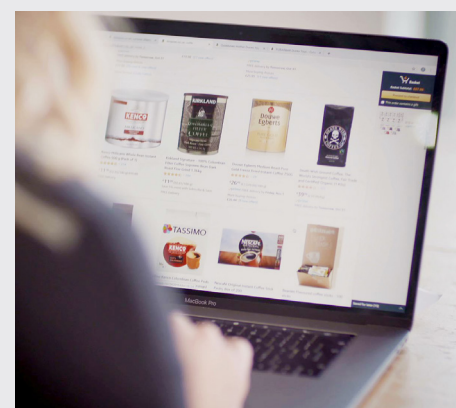
Amazon, näthandel
arbetsmiljö, arbetsvillkor
DEHP, personuppgifter
övervakning, skatteplanering

E-handelsföretaget Amazon har blivit den största återförsäljaren i världen. Amazon säljer numera alla typer av varor, från leksaker till mat och medicin. Hur har företaget byggt sin framgång?

Referat

Amazon är världsledande på näthandel och har bidragit stort till att förändra vårt sätt att handla. Företaget står idag för en tredjedel av nätförsäljningen i Storbritannien och blev under 2020 världens högst värderade företag. Konsumenterna tycks uppskatta de låga priserna, bekvämligheten och de snabba leveranserna. Men är det så att Amazon bryr sig mer om att gå med vinst än andra prioriteringar, som goda arbetsvillkor och bra och säkra produkter? Och hur är det med alla de insamlade personuppgifterna?

En reporter börjar under täckmantel en fyra veckors utbildning hos Amazon för att kunna jobba på lagret och stuva varor. Hon övervakas noga och pressas att jobba i högt tempo. Efter ett tag visar det sig också att toalettbesöken registreras noga och att det finns brister i anställningstryggheten, personalens säkerhet och miljömedvetenheten. När reportern frågar om de kasserade varorna får hon till svar att de ska slängas bland vanligt skräp eftersom källsortering inte finns.

Amazon hävdar att de kontrollerar alla produkter noga så de inte är farliga och att de tagit bort alla de produkter där det upptäckts skadliga ämnen. Men vid en undersökning visade sig många innehålla höga halter av det giftiga ämnet DEHP som används för att mjukgöra plaster. Det gällde särskilt bland barnleksaker som små barn ofta tuggar på trots att de hos Amazon lanseras som giftfria. Andra produkter som kritiserats är böcker som uppmanar till anorexi och som anses skadliga för personer med ätstörningar.

forts.

Amazon – bakom kulisserna

I filmen undersöks även ryktet om att Amazon tjänar stora summor pengar på att samla in personuppgifter. Det visar sig att Amazon säljer reklamplatser åt andra företag som vill erbjuda oss sina tjänster och eftersom Amazon samlar in många personuppgifter kan dessa användas för att rikta reklam mot oss baserat på våra intressen. Amazon står även bakom den populära produkten Alexa, som är en digital assistent, som hjälper oss att styra vår vardag. Vi kan tala med Alexa och ge kommandon om att sätta på musik eller släcka lamporna. Detta bidrar också till att den samlade informationen om oss och våra vanor blir mycket stor. Vad vi söker på nätet och vilka sidor vi är inne på registreras även via så kallade "kakor", "cookies". I undersökningen visade det sig att Amazon, som många andra företag, har kakor på många olika webbsidor, bland annat där det kan samlas in känslig information om i vilken utsträckning vi är inne på olika sidor. I filmen tas exemplet med psykisk ohälsa upp och att de upptäckt att kakor som Amazon lagt ut samlar in information om de som besöker sidorna under många år framöver.

Filmen avslutas med en genomgång av skatteinbetalningar från Amazon till brittiska staten. Det korrelerar inte alls med den vinst de gjort på försäljning till brittiska medborgare. Extra känsligt blir det när det visat sig att Amazon tillhandhåller webbutrymmen åt flera brittiska departement.

Arbeta med filmen

Amazon – bakom kulisserna

Före filmvisning

- Be eleverna sitta i grupper och diskutera sina konsumtionsvanor. Vart vänder de sig om de ska köpa en ny pryl eller ett nytt klädesplagg? Hur ofta väljer de att beställa via internet? Tänk under pandemin men också före och efter pandemin. Vad är det som avgör vilket företag de väljer ifrån? Vad är viktigast?
- Låt eleverna även diskutera vad de vet om företaget Amazon. Hur länge har det funnits? Vem grundade företaget? Vad tjänar de pengar på? Vad erbjuder de för att kunna locka till sig fler kunder? Har någon av eleverna själva erfarenhet av Amazon?

Frågor efter filmvisning

1. Vad erbjuder Amazon främst för att kunna locka till sig nya kunder?
2. Vad framkommer i filmen angående arbetsvillkoren på Amazon?
3. Finns det risker med Amazons nätförsäljning och låga priser för företag som i dag har fysiska butiker? Vad kan det betyda för arbetstillfällen och arbetsvillkor i Sverige?
4. Varför genomförde de i hemlighet tester på materialet hos vissa av produkterna som Amazon säljer? Vad kom de fram till?
5. Vilken kritik framförs i filmen angående vissa av de böcker som säljs av Amazon?
6. Vilka risker finns det för dig som konsument när webbsidor använder s.k. "kakor" för att samla in information?
7. På vilket sätt använder Amazon den stora mängd personuppgifter som de samlar in om sina kunder?
8. Vilka för- och nackdelar finns det med att använda en digital assistent som Alexa?
9. Vilket samarbete har det visat sig att Amazon har med den brittiska regeringen? Vem tjänar på samarbetet?
10. Har du någon gång handlat från Amazon? Varför? Varför inte?
11. Tror du att det skulle förhålla sig på liknande sätt om det gjordes undersökningar om andra näthandelsföretag?

Arbete efter filmen

Övning 1

- Dela in eleverna i grupper och låt dem göra en analys av sina egna köpvanor och de företag de handlar av. Använd gärna bifogad tabell för att strukturera tankarna.

Övning 2

- Låt eleverna diskutera framtidens handel. Hur tror ni att handeln kommer att bedrivas i framtiden? Hur vill ni att handeln kommer att gå till? Vad passar er själva bäst? Vad är bäst för samhället/miljön/arbetstillfällen med mera?

Övning 3

- Amazon etablerade sig på den svenska marknaden under sommaren 2020. Hur tror ni att det påverkar de svenska e-handelsföretagen? Hur påverkar det konsumenterna? Hur kan det påverka andra butikskedjor, småbutiker, arbetstillfällen, skatteintäkter och miljö? Finns det både fördelar och nackdelar med en sådan aktör på marknaden? Vilka risker ser ni med det stora insamlandet av personuppgifter? Finns det fördelar med att företagen vet så mycket om sina konsumenter?

Arbeta med filmen

Amazon – bakom kulisserna

Tabell till övning 1

Några av de produkter jag köpt under senaste året	Anledningen till att jag valde just det företaget.	Vad jag vet om företaget och vilka konsekvenser mitt val kan ha fått. Lyft olika perspektiv, som samhälle, individ och miljö.

Sök vidare

Amazon – bakom kulisserna

Länktips

Artiklar från Aftonbladet och Expressen om etableringen och lanseringen av Amazon i Sverige.

- <https://www.aftonbladet.se/minekonomi/a/opdkVV/allt-du-behoover-veta-om-amazons-intag-i-sverige>
- <https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/bn8P1d/hemliga-dokument-pekare-ut-greta-thunberg-som-hot-mot-amazon>
- <https://www.expressen.se/dinapengar/amazon-har-lanserats-i-sverige-sajten-uppe/>

För den som vill se mer film om Amazon finns dessa avsnitt från dokument utifrån på svt play.

- <https://www.svtplay.se/dokument-utifran-amazons-varld>

Filosofiska betraktelser över arbetsvillkor:

- <https://www.svd.se/kan-moral-radda-oss-fran-chefernas-diktatur>

Filmtips

Lön utan jobb

Tänkvärt - Karl Marx

Tänkvärt - Adam Smith

Tänkvärt - John Rawls

Sorry We Missed you (av Ken Loach)

Läroplanskoppling

Amazon – bakom kulisserna

Filmen *Amazon – bakom kulisserna* passar bra för undervisning i ämnet samhällskunskap i grundskolan och gymnasiet. Nedan förslag på centralt innehåll från Lgr11 och kursmål från Gy11, se www.skolverket.se.

Samhällskunskap, åk 7-9, Lgr11

Samhällsresurser och fördelning

- Hur hushållens, företagens och det offentliga ekonomien hänger samman. Orsaker till förändringar i samhällsekonomin och vilka effekter de kan få för individer och grupper.
- Arbetsmarknadens och arbetslivets förändringar och villkor, till exempel arbetsmiljö och arbetsrätt. Utbildningsvägar, yrkesval och entreprenörskap i ett globalt samhälle. Några orsaker till individens val av yrke och till löneskillnader.
- Digitaliseringens betydelse för samhällsutveckling inom olika områden, till exempel påverkan på arbetsmarknad och infrastruktur samt förändrade attityder och värderingar.

Information och kommunikation

- Möjligheter och risker förknippade med internet och digital kommunikation via elektroniska medier samt hur man agerar ansvarsfullt vid användning av digitala och andra medier utifrån sociala, etiska och rättsliga aspekter.

Samhällskunskap 1a1, 50 p, Gy11

Centralt innehåll

- Arbetsmarknad, arbetsrätt och arbetsmiljö. Arbetsmarknadens parter, deras olika roller och betydelse för samhällsutvecklingen. Digitaliseringens påverkan på arbetsmarknaden.